

2017

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

NACIONALINIS
EGZAMINŲ
CENTRAS

Vardas, Pavardė

Klasė _____

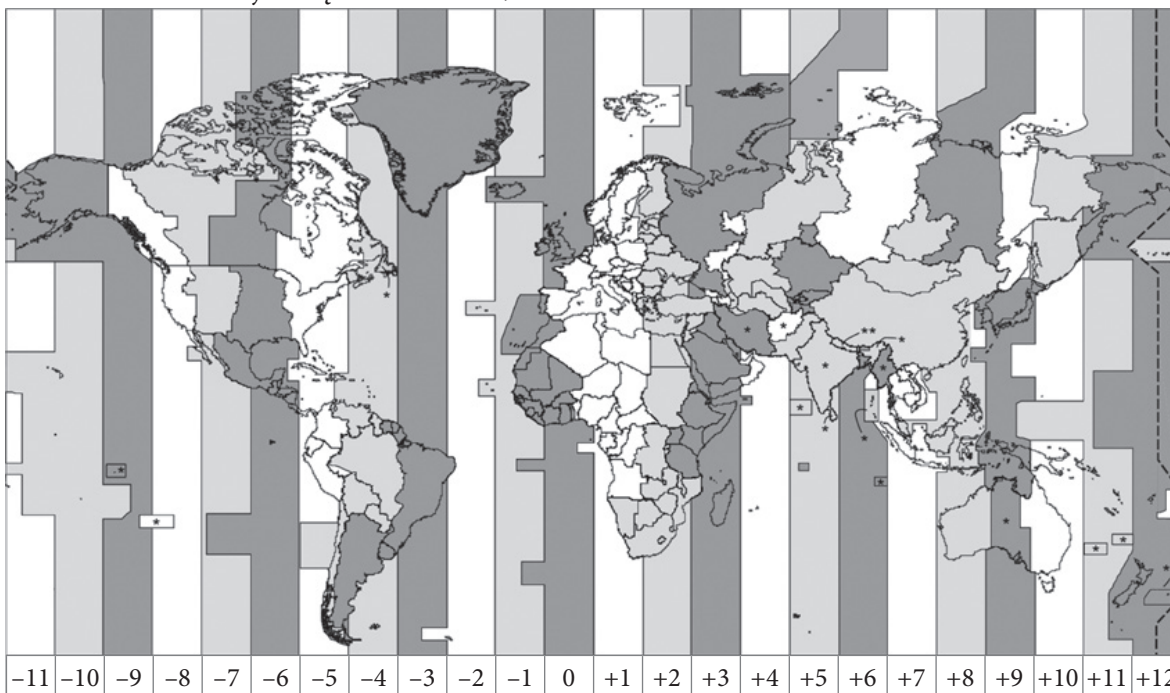
Mokinio kodas

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

SOCIALINIAI MOKSLAI

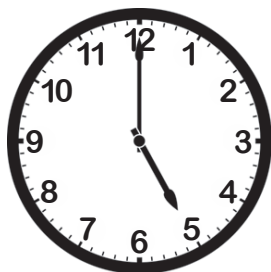
8 KLASĖ

1 Naudodamasis laiko juostų kartoschema, atlik užduotis.

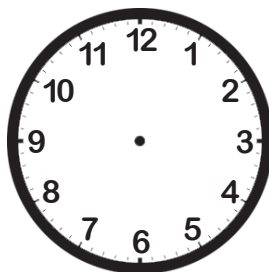

1.1 Londone yra 17 valandų. Kiek valandų tuo metu yra Vilniuje? Remdamasis pavyzdžiu, ant kito laikrodžio nubrėšk rodykles.

PAVYZDYS

Londone

Vilniuje

1.2 Įvertink **ekonominį** poveikį, kurį patiria vasaros laiką įsivedusių valstybių gyventojai.

Vasaros laiko įvedimas valstybių gyventojams yra ekonomiškai _____, (žalingas arba naudingas)

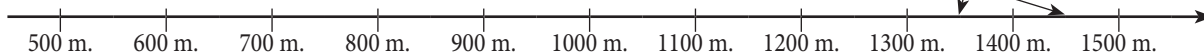
nes _____

2 Baik žymėti įvykius laiko juostoje – trūkstamosiose vietose prie įvykio įrašyk amžių ir nubrėšk rodykles į laiko juostą.

Susikūrė islamas
_____ a.

Europoje pradėtos spausdinti knygos XV a.

Prasidėjo Renesansas
_____ a.

3 Naudodamasis šaltiniais, atlik užduotis.

A ŠALTINIS

C ŠALTINIS

Centre – Vilniaus universiteto, įkurto 1579 metais, pastatų ansamblis su Šv. Jonų bažnyčia ir varpine.

B ŠALTINIS

Jano Mateikos paveikslas „Liublino unija“.

D ŠALTINIS

3.1 Lentelėje prie kiekvienos istorinės asmenybės įrašyk su ja susijusio šaltinio raidę.

Steponas Batoras	Gediminas	Žygimantas Augustas	Jogaila
	A		

3.2 Paaiškink, kaip Gediminas susijęs su A šaltiniu.

3.3 B šaltinyje pavaizduota sutarties pasirašymo ceremonija. Įvardyk valstybes, kurios pasirašė šią sutartį.

3.4 Parašyk D šaltinyje pavaizduoto įvykio du teigiamus padarinius Lietuvos:

žmonių gyvenimui _____

valstybei _____

4 Patvirtink arba paneik teiginį, kad Europos kultūra išaugo ant antikos pasaulio pamatų.

_____, nes _____
(Taip arba Ne)

5 Kas buvo būdinga Vakarų Europai feodalinio susiskaldymo laikotarpiu?

- (A) Naujų žemynų atradimas.
- (B) Renesanso idėjų sklaida.
- (C) Vasalinių ryšių susiformavimas.
- (D) Vergovinių santykių stiprėjimas.

•
□

6 Kodėl viduramžiais dažnai kildavo badas? Įvardyk dvi priežastis.

1. _____
2. _____

•
□

7 Remdamasis šaltiniuose pateikiama informacija, atlik užduotis.

A ŠALTINIS

Tukididas apie senovės Atėnų valdymą

Mūsų valstybinė santvarka nėra kaimynų įstaigų pamėgdžiojimas: mes patys greičiau esame kai kam pavyzdys. Ši santvarka vadinasi tautos valdžia, nes ji remiasi ne tautos mažuma, o dauguma. Mūsų įstatymai teikia visiems lygias teises, politinę įtaką kiekvienam užtikrina tokią, kokią lemia ne viena ar kita politinė partija, o garsas, kurį kiekvienas įgyja savo šaunumu...

B ŠALTINIS

Ištrauka iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos

Lietuvos valstybę kuria Tauta. Suverenitetas priklauso Tautai. Aukščiausių suverenią galią Tauta vykdo tiesiogiai ar per [...] išrinktus savo atstovus.

7.1 Nurodyk A ir B šaltiniuose aprašomos valstybės valdymo formos pavadinimą.

•
□

7.2 Nurodyk du šiai valstybės valdymo formai būdingus bruožus (A šaltinis).

1. _____
2. _____

• •
□

7.3 Kuo panašus senovės Graikijos ir dabartinės Lietuvos valdymas?

•
□

8

Remdamasis šaltiniais, atlik užduotis.

A ŠALTINIS

Ištrauka iš knygos „Europos mentaliteto istorija“

Ypač didelį poveikį aplinkai padarė didėjanti ekonominių išteklių, pirmiausia rūdos, akmens anglių ir medienos, paklausa. Šampanės ir Burgundijos pasienyje, didžiuliuose [...] miškų masyvuose, XII a. antrojoje pusėje didelis geležies lydymo krosnių tankumas vertė brautis į miškų ūkį.

B ŠALTINIS

C ŠALTINIS

D ŠALTINIS

Geležies rūdos telkiniai

8.1 Įvardyk A šaltinyje aprašytą istorinį laikotarpį. Argumentuok savo atsakymą.

_____, nes _____

8.2 A šaltinyje teigiama, kad *didelį poveikį aplinkai padarė didėjanti ekonominių išteklių [...] paklausa*. Paaiškink, kokį poveikį aplinkai darė ši su ekonominių išteklių paklausos augimu susijusi žmonių veikla.

8.3 Įvardyk dvi šiandienines žmogaus veiklas, darančias **neigiamą** įtaką gamtinei aplinkai.

1. _____

2. _____

8.4 Kodėl geležies lydymo krosnys būdavo statomos ten, kur augo miškai?

8.5 B šaltinyje pavaizduotas vienas viduramžių amatas, susijęs su geležies lydymusi. Įvardyk šį amatą.

8.6 Kuri pramonės šaka vėliau išsivystė iš geležies lydymo (C šaltinis)?

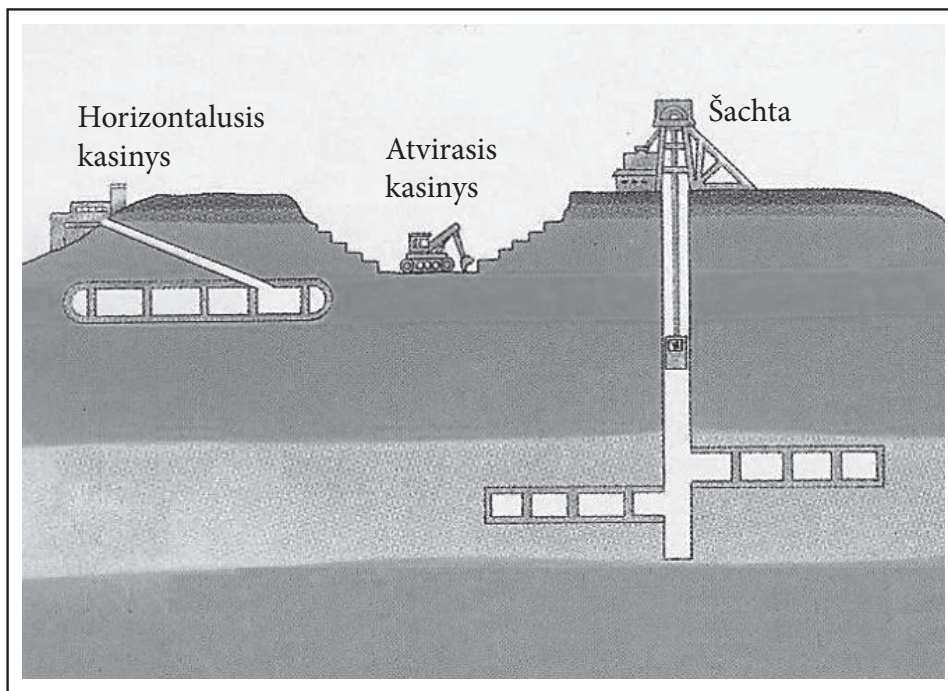
- (A) Elektroenergetika
- (B) Transporto pramonė
- (C) Metalurgija
- (D) Chemijos pramonė

8.7 Kurioje valstybėje yra geležies rūdos telkinių (D šaltinis)?

- (A) Estijoje
- (B) Danijoje
- (C) Baltarusijoje
- (D) Švedijoje

8.8 Giliai po žeme slūgsantiems naudingųjų iškasenų klodams pasiekti įrengiamos kasyklos – šachtos (E šaltinis). Šachtinis naudingųjų iškasenų gavybos būdas brangesnis ir pavojingesnis už atvirąjį. Įrodyk, kad tai tiesa.

E ŠALTINIS

Brangesnis: _____

Pavojingesnis: _____

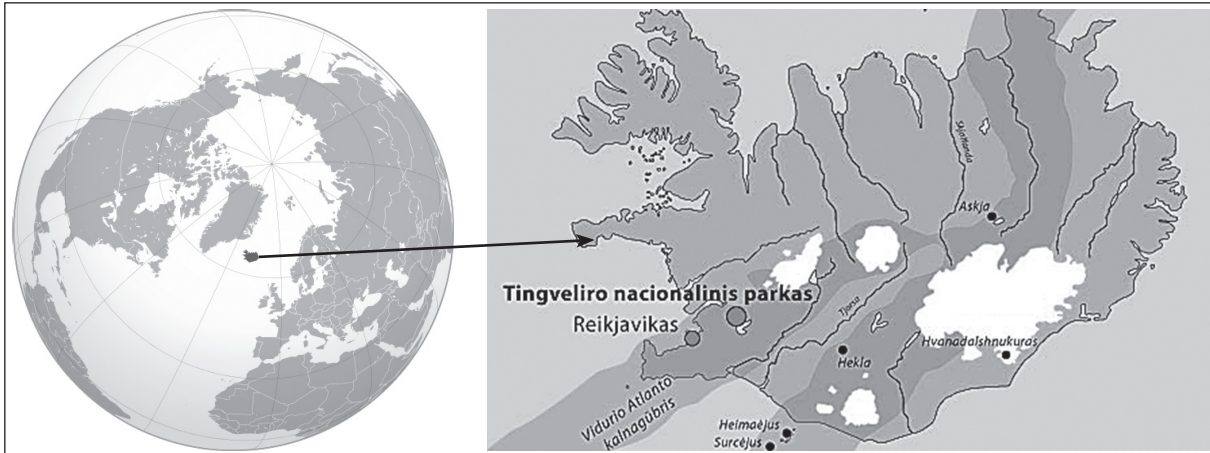
9 Remdamasis A, B ir C šaltiniais, atlik užduotis.

A ŠALTINIS

Pagal knygą „Europa – mūsų žemynas“

Senovės geografs tikėjo legenda, kad yra labiausiai į šiaurę nutolusi sala, vadinama Tule. Ir Tule iš tiesų egzistuoja – spindinti ledynais, su žaliais kloniais ir sidabrinėmis upėmis, krioklių vaivorykštėmis, bekrastėmis dykumomis, ugnimi alsuojančiais kalnais, su žmonių ir elfų pasauliu...

B ŠALTINIS

C ŠALTINIS

Duomenys apie šalies gamtą

Lavos laukai	Ledynai	Pakrantės lygumos	Ariamoji žemė	Ežerai	Ugnikalniai	Tundra ir miškatundrė
10 proc.	12 proc.	7 proc.	1 proc.	3 proc.	200	2/3 šalies ploto

9.1 Įvardyk valstybę, kuri apibūdinta A šaltinyje ir parodyta B šaltinyje.

9.2 Apibūdink šios šalies geografinę padėtį. Nurodyk du bruožus.

9.3 Salos gyventojai teigia, kad gyvena čia lyg ant parako statinės. Remdamasis C šaltiniu, paaiškink, kodėl jie taip sako.

9.4 Šios salos gyventojai mėgsta pajuokauti apie savo šalies kraštovaizdį: *Jei pasiklydai miške – atsistok*. Remdamasis C šaltiniu, paaiškink, kodėl jie taip juokauja.

9.5 Šioje saloje gausu geizerių. Geizeriai susidaro taip: požeminis vanduo įkaista ir pro plyšius veržiasi į paviršių, o jį pasiekęs fontanu trykšta į viršų. Kas kaitina požeminį vandenį?

●

9.6 Šią salą pirmieji atrado ir joje apsigyveno vikingai. Kuria kryptimi jie plaukė iš savo gimtinės?

- (A) Rytų
- (B) Šiaurės
- (C) Vakarų
- (D) Pietų

●

9.7 Kurią kitą salą taip pat atrado vikingai?

- (A) Grenlandijos
- (B) Madagaskaro
- (C) Šri Lankos
- (D) Tasmanijos

●

10 Remdamasis šaltiniu, atsakyk į klausimus.

ŠALTINIS

Pagal straipsnį „Iš D. Grybauskaitės rankų – dovanos
Konstitucijos egzamino nugalėtojams“, Delfi.lt

Geriausiai Konstitucijos egzaminą išlaikę piliečiai nuo šiol galės girti dovanomis iš Prezidentės rankų. Antradienį Prezidentūroje iš Dalios Grybauskaitės rankų jie gavo pačios Prezidentės pasirašytas Konstitucijas.

„Konstitucijos egzaminas yra pilietiškumo egzaminas. Dalyvaudami jame skatiname piliečius suprasti savo teises ir pareigas. Tik jas žinodami galime siekti visuomenės brandos ir tarpusavio supratimo“, – sakė Prezidentė.

10.1 Kodėl Konstitucijos egzaminas vadinamas pilietiškumo egzaminu?

●

10.2 Kada minima Lietuvos Respublikos Konstitucijos diena?

- (A) Liepos 6 d.
- (B) Rugsėjo 1 d.
- (C) Spalio 25 d.
- (D) Gruodžio 1 d.

●

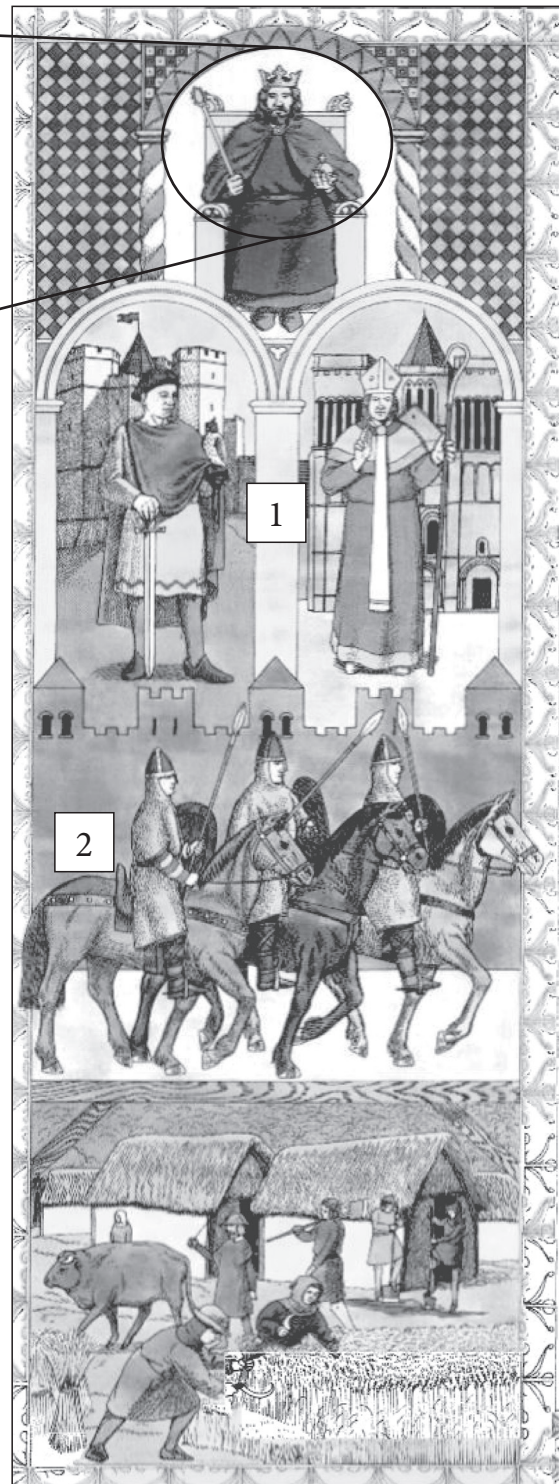
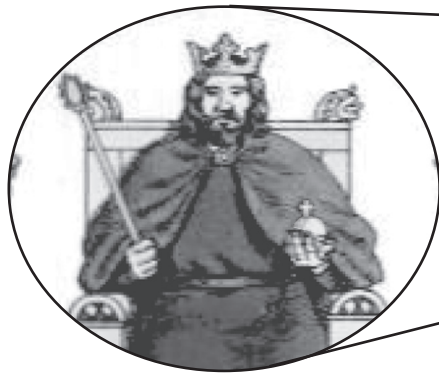
10.3 Parašyk pirmojo Lietuvos Respublikos (1918–1940 m.) Prezidento pavardę.

●

11

Remdamasis šaltiniu, atlik užduotis.

ŠALTINIS

11.1 Kuriam istorijos laikotarpiui būdingas iliustracijoje pavaizduotas visuomenės susiskirstymas?

11.2 Nurodyk du pavaizduotus aukščiausią padėtį visuomenėje užimančio asmens valdžios simbolius.

1. _____

2. _____

11.3 Dailininkas, norėdamas parodyti, jog 1 numeriu pažymėti asmenys užima aukštesnę padėtį visuomenėje negu pažymėtieji 2 numeriu, iliustracijoje panaudojo įvairias detales. Parašyk dvi tokias detales.

1. _____

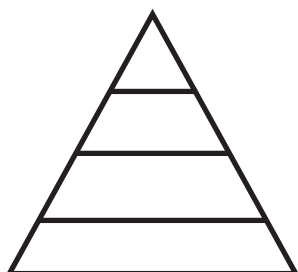
2. _____

11.4 Įvardyk skaičiais 1 ir 2 pažymėtus socialinius sluoksnius.

Skaičiumi 1 pažymėti: _____

Skaičiumi 2 pažymėti: _____

11.5

Iliustracijoje pateiktas visuomenės susiskirstymas **dažniausiai** vaizduojamas tokia piramidės schema. Paaškind, kodėl.

•
□

•
□

•
□

• •
□

•
□

12 Remdamasis šaltiniais, atlik užduotis.

A ŠALTINIS

Jubiliejinė moneta, skirta 300-osioms Kristijono Donelaičio gimimo metinėms

B ŠALTINIS

Ištrauka iš Kristijono Donelaičio „Metų“

[...]
 Ant žiemos smarkums su šalčiais vėl pasibaidė,
 Ir ilgų nakčių tamsybės jau nusitrumpin,
 Vei, saulelė, tikt žiūrėk! atkoparda greitai,
 Brinkina jau laukus ir žolę ragina keltis;
 [...]
 Bet ir jūs, darbai, mus vėl užniksite dovyt¹,
 Kad turėsim su vargais į baudžiovą trauktis.
 Ak! kiek trūso reiks, ik į skūnes² sugabensim,
 Kas ant aukšto dar ar klėtyj guli be diego;
 Ir kiek dar palūkėt reikės, iki šiupinį virsim.

12.1 Koks yra B šaltinis – pirminis ar antrinis? Paaiškink savo atsakymą.

Šaltinis _____, nes _____
 (pirminis ar antrinis)

•

12.2 Parašyk dvi to meto valstiečių atliekamas prievoles.

1. _____
2. _____

•

12.3 A ir B šaltiniuose atsispindi keturi metų laikai. Tačiau Žemėje esama vietovių, kur nėra ryškių metų laikų. Nuo ko priklauso metų laikų kaita?

•

12.4 Įvardyk klimato juostą, kuriai būdingi ryškūs keturi metų laikai.

•

¹ dovyti – kankinti, kamuoti.

² skūnė – daržinė, pašiūrė.

SM
8

8